

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SSÄ02 Svenska som andraspråk I - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Swedish as a Second Language I - for Upper Secondary School Teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2011-05-02

Senast reviderad 2019-03-19 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av provmomenten.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2019

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Samhällskunskap 1b / 1a1 +1a2 eller Engelska B, Samhällskunskap A (Områdesbehörighet 6C/A6c).

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat:

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten enligt nedan.

Delkurs 1. Migration och kulturmöte, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna

- redogöra för orsaker till och effekter av migration och specifikt om invandringen till Sverige, framför allt efter andra världskriget,
- redogöra för den svenska invandrings- och invandrar/integrationspolitikens

-
- förändringar ur ett historiskt och samtida perspektiv,
  - redogöra för hur kulturella och religiösa yttringar styr individens sätt att leva, reflektera och fungera i samhället,
  - anlägga metodiska perspektiv på hur undervisningen i svenska som andraspråk kan utformas.

Delkurs 2. Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna

- redogöra för hur andraspråksinlärning i jämförelse med ett förstaspråk går till,
- redogöra för grundläggande begrepp inom andraspråksforskningen,
- redovisa för aktuell svensk och utländsk andraspråksforskning,
- redogöra för hur undervisningen i svenska som andraspråk kan utformas.

Delkurs 3. Grammatik ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för det svenska språkets grammatiska strukturer dels ur ett systemisk-funktionellt perspektiv, dels ur ett traditionellt perspektiv,
- analysera grammatiska strukturer i olika typer av texter,
- identifiera inlärares utvecklingsstadier i ett andraspråk utifrån processbarhetsteori,
- diskutera hur olika grammatiska teorier på skilda sätt belyser de svårigheter som andraspråkselever möter i svensk grammatik,
- anlägga ämnesdidaktiska perspektiv på andraspråksundervisning.

Delkurs 4. Fonetik och uttalsundervisning, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna

- redogöra för fonetikens och fonologins grunder,
- redogöra för svenskans ljudstruktur och prosodi i ett kontrastivt perspektiv,
- tillämpa grundläggande fonetiska kunskaper genom att göra enklare fonetiska analyser och beskrivningar av andraspråkinlärares uttal,
- tillämpa grundläggande didaktiska principer för uttalsundervisning i planering av undervisning.

Innehåll

Övergripande innehåll

Kursen lägger grunden till ett vetenskapligt förhållningssätt och utgör en introduktion till lärarprofessionen i ämnet. Didaktisk teori som behandlas under kursen kopplas ihop med skolans verksamhet genom fältstudiedagar. På motsvarande sätt illustrerar problemställningar uppkomna genom fältstudiedagarna centrala moment i den didaktiska teori som behandlas. Kursen behandlar centrala kunskapsområden inom ämnet svenska som andraspråk: migration, andraspråksinläring, grammatik och fonetik.

Delkurs 1. *Migration och kulturmöte*, 7,5 hp

I delkursen läggs stor vikt vid kunskap om och förståelse för människors olika livsvillkor. Vidare behandlas olika kulturmönster och deras betydelse för kommunikationen i ett mångkulturellt samhälle samt betydelsen av såväl etnisk som religiös grupptillhörighet för individers identitetsutveckling. Svensk invandringspolitik och integrationspolitik under efterkrigstiden och fram till nutid studeras. Härvid diskuteras orsaker till migration samt dess politiska, juridiska, ekonomiska och sociala effekter. Lagstiftning och beslutsfattande myndigheters roll belyses i ett historiskt och samtida perspektiv. I kursen läses ett antal skönlitterära verk som speglar migration och flyktingskap.

Delkurs 2. *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning*, 7,5 hp

I delkursen utvecklar de studerande grundläggande kunskaper om språk, språkutveckling och språkinläring ur ett andraspråksperspektiv. I kursen behandlas flerspråkighet och språkets betydelse för individen samt sociolingvistiska och sociokulturella perspektiv på andraspråksanvändning. Delkursen ger också en introduktion till andraspråksundervisningens didaktik. Olika undervisningsformer och arbetssätt belyses med utgångspunkt i gällande styrdokument.

Delkurs 3. *Grammatik ur ett andraspråksperspektiv*, 7,5 hp

Kursen ger grundläggande kunskaper i svensk grammatik ur ett andraspråksperspektiv. I kursen ingår att diskutera de utvecklingsstadier som föreslås i processbarhetsteorin. Såväl den systemisk-funktionella grammatiken som den traditionella grammatiken studeras och tillämpas i analyser av läromedelstexter och autentiska elevtexter producerade av elever med svenska som förstaspråk respektive andraspråk. I kursen ingår grammatikdidaktik som en naturlig del.

Delkurs 4. *Fonetik och uttalsundervisning*, 7,5 hp

I delkursen utvecklar de studerande grundläggande teoretiska och praktiska kunskaper i allmän fonetik. Huvudvikten läggs vid de svenska språkljudens produktion och perception. Svenskans fonologi och prosodi jämförs med andra språk i syfte att lyfta fram likheter och skillnader mellan olika språk. Speciella svårigheter i svenskans uttal lyfts fram och diskuteras i ett didaktiskt perspektiv.

Professionsbas och professionell progression och vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Studenten utvecklar och stärker kontinuerligt genom sina studier sin vetenskapliga kompetens genom att tillgodogöra sig aktuell forskning, diskutera den med andra och förhålla sig kritisk i den processen. För att stärka kopplingen till utbildningens praktik genomförs fältstudier.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarieövningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Delkurs 1 Migration och kulturmöten examineras genom skriftlig salstentamen.

Delkurs 2 Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning examineras genom muntliga och skriftliga uppgifter samt skriftlig salstentamen.

Delkurs 3 Grammatik ur ett andraspråksperspektiv, examineras på följande vis:

Hemtentamen: 6 hp

Muntliga och/eller skriftliga inlämningsuppgifter: 1,5 hp

Delkurs 4 Fonetik och uttalsundervisning examineras genom muntliga och skriftliga uppgifter samt skriftlig salstentamen.

Studenter som inte godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Provmoment omfattande minst 19 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen, de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle och för aktuella institutionsorgan samt berört programråd. Kursvärderingen genomförs anonymt.

Kursvärderingen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Gemensam litteratur för samtliga delkurser

Skolverket. 2011. Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan. s. 239–257. 18 s. ISBN 978-91-383525-41-4

Skolverket. 2012. Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet. s. 182–202. 20 s. ISBN 978-91-38325-94-0

Svenska skrivregler utgivna av Svenska språknämnden. 2017. 4:e uppl. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 978-91-47-11149-7

Delkurs 1. Migration och kulturmöte, 7,5 hp

Bakhtiari, Marjaneh. 2006. Kalla det vad fan du vill. Ordfront. 298 s. ISBN 978-91-7441-968-9

Blanck, Dag. 2014. A Mixture of People with Different Roots: Swedish Immigrants in the American Ethno-Racial Hierarchies. I: Journal of American Ethnic History. Vol 33, number 3. 17 s.

Elmeroth, Elisabeth & Häge, Johan. 2016. Flyktens barn – medkänsla, migration och mänskliga rättigheter. 2 uppl. Studentlitteratur. 120 s. ISBN 978-91-44-11418-7

Hansson, Lars. 2017. Att producera disciplinerade amerikaner och skötsamma svenskar... Ford English School för invandrare jämförd med Svenska för Invandrare. Emigranternas Hus skriftserie 1. Göteborg. 22 s.

Hansson, Lars. 2010. Den glömda utvandringen i nytt ljus. I: Samhällshistoria i fokus, vänbok till Lars Olsson. Big bad Books, Malmö 2010. 7 s.

Hansson, Lars. 2008. Vägen till glasriket. I: Lundberg, Svante. & Platser, Ellinor. Efterfrågad arbetskraft. Växjö. 27 s.

Harrisson, Dick. 2016. Alla tiders migration. Immigrationens betydelse för Sveriges

utveckling och välbefinnande. Statens offentliga utredningar. Delegationen för migrationsstudier. 51 s. ISBN: 978-91-88021-10-6

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. Invandrarna. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. Nybyggarna. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. Sista brevet till Sverige. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. Utvandrarerna. Bonnier.

Phillips, Tove. 2014. Etnicitet och kulturmöten. Gleerups. 215 s. ISBN 978-91-40-67832-4

Tamas, Gellert. Valfri utgåva. Lasermannen – en berättelse om Sverige. Ca 300 s.

Åmark, Klas. 2013. Swedes and the refugees 1933-45. I: Byström, M. & Frohnert, P. Reaching a State of Hope. Refugees, Immigrants and the Swedish Welfare System 1930-2000. Nordic Academic Press. 15 s.

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 2. Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp

Harstad, Fredrik & Hostetter, Jenny (2016). Boken om SFI. Erfarenheter, undervisning och organisation. Gothia fortbildning. 152 s. ISBN 978-91-88-09959-4

Henricsson, Ola & Lundgren, Michael. (2016). Muntligt berättande i flerspråkiga klassrum. Studentlitteratur. 134 s. ISBN 978-91-44-10069-2

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). 2013. Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. 2 uppl. Studentlitteratur. Ca. 315 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Kästen-Ebeling Gilda & Otterup, Tore (red.). 2014. En bra början – mottagande och introduktion för nyanlända elever. Studentlitteratur. 164 s. ISBN 978-91-44-08486-2

Skolverket. 2011. Läroplan Modersmål för grundskolan. s. 87–99. 12 s. ISBN 978-91-38325-41-4

Skolverket. 2011. Kursplan Modersmål för gymnasiet

Skolverket. 2012. Utbildning i svenska för invandrare. Kursplan och kommentarer. 51 s. ISBN: 978-91-87115-64-6

Skolverket. 2011. Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan. s. 239–257. 18 s. ISBN 978-91-38325-41-4

Skolverket. 2012. Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet. s. 182–202. 20 s. ISBN 978-91-38325-94-0

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 3. Grammatik ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1986. Mål: svenska som främmande språk. Svensk grammatik: svensk grammatik på svenska. Natur & Kultur. 171 s. ISBN 9127501493

Flyman Mattsson, Anna & Håkansson, Gisela. 2010. Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier.

Studentlitteratur. 124 s. ISBN 9789144058207

Holmberg, Per. 2019. Texters interpersonella grammatik. I: Holmberg, Per, Karlsson, Anna-Malin & Nord, Andreas (red.) Funktionell textanalys. Norstedts. 97-113. ISBN 9789144131375

Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa. 2015. Låt språket bära. Genrepedagogik i praktiken. Hallgren & Fallgren. 225-253. ISBN 9789173828758

Karlsson, Anna-Malin. 2019. Texters ideationella grammatik. I: Holmberg, Per, Karlsson, Anna-Malin & Nord, Andreas (red.) Funktionell textanalys. Norstedts. 21-38. ISBN 9789144131375

Lövestam, Sara. 2016. Input Grammatikundervisning – för sfi och sva. Natur och Kultur. ISBN 9789127445642

Nord, Andreas. 2019. Text, register, genre, diskurs. I: Holmberg, Per, Karlsson, Anna-Malin & Nord, Andreas (red.) Funktionell textanalys. Norstedts. 155-167. ISBN 9789144131375

Referenslitteratur

Derewianka, Beverly. 2011. A new grammar companion for teachers. Petaa. 200 s. ISBN 9781875622900

Josefsson, Gunlög. 2010. Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Studentlitteratur. 150 s. ISBN 9789144052045

Josefsson, Gunlög. 2009. Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer. 2. uppl. Studentlitteratur. 205 s. ISBN 9789144052052

Rehmqvist, Gunilla & Svensson, Gudrun. 2011. Lära om språk. Språkvetenskaplig introduktion –grundläggande termer och begrepp. Gleerups. ISBN 9789140678003

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 4. Fonetik och uttalsundervisning, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2013. Fonologiska aspekter på andraspråksinläring och svenska som andraspråk. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. 2 uppl. Studentlitteratur. 28 sidor.

Boyd, Sally & Bredänge, Gunlög. 2013. Attityder till brytning – exemplet med utländska lärare i svenska skolor. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. 2 uppl. Studentlitteratur. 20 sidor.

Bodén, Petra. 2007. "Rosengårdssvensk" fonetik och fonologi". I: Ekberg, L. (red.). Språket hos ungdomar i en flerspråkig miljö i Malmö. Småskrifter från Nordiska språk vid Lunds universitet. Nr 27. 47 sidor. Tillhandahålles som pdf-fil.

Johansson, Victoria, Carling, Gerd & Holmer, Arthur m.fl. 2013. Språket, människan och världen: människans språk 1-2. Studentlitteratur. Kapitel 6. Tillhandahålles som pdf-fil.

Munro Murray J. 2008. Foreign accent and speech intelligibility. I: Phonology and Second Language Acquisition. John Benjamins Publishing Company. Sidan 193-218 (25 sidor).

Saito, Kazuya. 2012. Effects of Instruction of L2 Pronunciation Development: A Synthesis of 15 Quasi-Experimental Intervention Studies, TESOL QUARTERLY, 46:4. 10 s. Tillhandahålles som pdf-fil.

Thorén, Bosse. 2014. Svensk fonetik för andraspråksundervisningen. Vulkan. 102 s. ISBN 978-91-637-6378-6

Zetterholm, Elisabeth & Tronnier, Mechtild. 2017. Perspektiv på svenskt uttal. Fonologi, brytning och didaktik. Studentlitteratur. 152 s. ISBN 978-91-44-07529-7

Didaktisk litteratur

Rosenqvist Håkan. 2007. Uttalsboken. Svenskt uttal i praktik och teori. Natur & Kultur. 96 sidor.

Referenslitteratur

Bruce, Gösta. 2010. Vår fonetiska geografi. Studentlitteratur. Kapitel 2-5.

Engstrand, Olle. 2007. Fonetik light. Studentlitteratur.

Garlén Claes. 1988. Svenskans fonologi. Studentlitteratur. Kapitel 4 och Appendix.

Riad, Tomas. 2014. The phonology of Swedish. Oxford Linguistics.

The World Atlas of Language Structures online, <http://wals.info/>

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 50 s.